

Iepriekšēja vienošanās ar nodokļu administrāciju (2/23/18)

Starptautiski uzņēmumi arvien biežāk pieņem lēmumu noslēgt iepriekšēju vienošanos ar nodokļu administrāciju par cenas (vērtības) noteikšanu darījumā starp saistītiem uzņēmumiem (*advance pricing agreement* jeb APA). Šajā rakstā – par APA slēgšanas praksi Latvijā.

Pirma APA starptautiska uzņēmumu grupa noslēdza 1989. gadā ASV, lai mazinātu ar transfertcenām saistītos riskus savlaicīgā, efektīvā un uz sadarbību vērstā veidā. Šo praksi tagad ir pārņemušas jau vairāk nekā 60 valstis, tostarp Latvija.

APA Latvijā

Kopš 2013. gada arī Latvijā nodokļu maksātājiem ir tiesības ierosināt VID noslēgt APA par konkrētu darījumu vai darījumu veidu ar saistītu ārvalsts uzņēmumu. Likuma "Par nodokļiem un nodevām" (NN likums) 16.¹ pants un 2013. gada 3. janvāra MK noteikumi Nr. 16 definē APA un skaidro priekšnosacījumus tās noslēgšanai.

Latvijā reģistrēts uzņēmums, veicot vai uzsākot darījumus ar uzņēmumu, kas NN likuma izpratnē ir saistīts ārvalsts uzņēmums, ir tiesīgs ierosināt VID noslēgt APA uz nākamajiem trim gadiem, ja darījuma vai plānotā darījuma vērtība ar saistīto ārvalsts personu pārsniedz 1 430 000 eiro gadā. APA noslēgšanas kārtība ir aprakstīta minētajos MK noteikumos.

APA sniedz zināmu komfortu nodokļu maksātājam. Proti, ja nodokļu maksātājs ir rīkojies atbilstoši APA noteikumiem un tā saimnieciskajā darbībā nav notikušas izmaiņas, kas būtu pretrunā ar noslēgto APA, tad VID nav tiesības audita vai citu kontroles pasākumu ietvaros koriģēt konkrētam darījumam vai darījumu veidam noteikto tirgus cenu (vērtību).

Iesniedzot APA pieteikumu un uzsākot APA procedūru, nodokļu maksātājam nāksies samaksāt valsts budžetā 7114 eiro divos maksājumos:

- 20% pirms APA pieteikuma iesniegšanas;
- 80% pēc tam, kad VID ir izvērtējis pieteikumu un piekritis uzsākt APA procedūru.

Ja VID noraida vai nodokļu maksātājs atsakās turpināt APA procedūru pēc 20% vai 80% iemaksas veikšanas, tad nodokļu maksātājs nevarēs to atgūt.

Lai gan informācija par Latvijā noslēgtajām APA nav publiski pieejama, ir zināms, ka kopš likuma spēkā stāšanās tikai daži nodokļu maksātāji ir izmantojuši iespēju noslēgt APA. Pēdējā gada laikā gan ir vērojama arvien pieaugoša nodokļu maksātāju interese par iespēju noslēgt APA, lai grupas uzņēmumu savstarpējos darījumos, kuros iesaistīti Latvijā reģistrēti uzņēmumi, piemērojamās cenas atbilstu tirgus cenām un VID savu kontroles pasākumu rezultātā nevarētu tās koriģēt.

Plānotie grozījumi NN likuma 16.¹ pantā

NN likuma grozījumu projekts, kas nodots Saeimas izskatīšanai otrajā lasījumā, paredz izmaiņas 16.¹ pantā, kas precizē APA noslēgšanas kārtību, lai turpmāk APA varētu ierosināt arī VID. Taču no grozījumu projekta anotācijas nav skaidrs, vai šādā gadījumā saglabāsies 7114 eiro maksa par APA ierosināšanu.

Saskaņā ar grozījumu projektu APA procedūru varēs uzsākt arī par iepriekšējiem pārskata gadiem, ja nebūs iestājies NN likumā noteiktais transfertcenu nodokļu revīzijas (audita) piecu gadu noilgums.